

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Ispravnost: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica: Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Ljubljana zastopstvo za plačilo in izdajanje
UPI & A. MILANO

Računi za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Corti Post. No 11-3118

JUTRO

Izjava vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mesečno Lit 18.-
za iznajetno vključno s »Ponedeljskim Ju-
trom« Lit 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5. - Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Hohe Verluste der USA-Terrorflieger

Fortdauer der schweren Kämpfe bei Kriwoi Rog und Schepetowka
— Neue Sowjetangriffe bei Kriwchew und Orscha abgewiesen —
Weiterer Bodengewinn bei unseren Gegenangriffen südwestlich
Narwa

Aus dem Führerhauptquartier, 9. März.
DNE, Das Oberkommando der Wehrmacht
gibt bekannt:

Während bei Kertsch mehrere Angriffe
der Sowjets scheiterten, drang der Feind
im Einbruchraum südwestlich Kriwoi Rog
in schweren noch andauernden Kämpfen
weiter vor.

In den Gewässern nordwestlich der
Krim wurde ein bolschewistisches Schnell-
boot durch Sicherungsfahrzeuge der Kriegs-
marine vernichtet.

Westlich Kriwograd blieben erneute
Angriffe des Feindes erfolglos.

Im Raum von Swenigorodka, südlich
Schepetowka, sowie südwestlich Jampol
setzen unsere Truppen den an zahlreichen
Stellen mit starken Kräften angreifenden
Bolschewisten hartnäckigen Widerstand
entgegen. Dabei wurden allein in einem
Korpsabschnitt 42 feindliche Panzer abge-
schossen.

Westlich Kertsch trafen die Sowjets
mit mehreren Divisionen zum Angriff an.
Sie wurden nach Bereinigung örtlicher
Einbrüche verlustreich abgewiesen.

An der Autobahn Smolensk—Orscha
setzte der Feind seine Durchbruchversuche
fort, sie brachen abermals im Abwehr-
feuer aller Waffen vor unseren Stellungen
zusammen.

Südöstlich Witebsk führte ein eigener
Angriff trotz zähen Widerstandes und wie-
derholter Gegenstöße der Bolschewisten
zur Bereinigung einer Einbruchsstelle aus
den Kämpfen der Vortage.

Zwischen Nowel und Pleskauer See
scheiterten örtliche Angriffe des Feindes.

Südwestlich Narwa gewannen unsere
Gegenangriffe gegen hartnäckigen feindli-
chen Widerstand weiter Boden. So zer-
schlug die 20. estnische SS-Brigade unter
Führung des SS-Oberführers Augsberger
zusammen mit germanischen Freiwilligen

eines SS-Panzerkorps in mehrtägigen An-
griffskämpfen die beiden feindlichen Nar-
wa-Brückenköpfe und fügte dem Gegner
hohe blutige Verluste zu. Erneute Angriffe
der Sowjets wurden nach Abschuss von
14 feindlichen Panzern abgeschlagen.

Im hohen Norden wiesen Truppen des
Heeres und der Waffen-SS Angriffe über-
legener feindlicher Kräfte ab. Ein Lan-
dungsversuch der Sowjets an der Fischer-
Halbinsel wurde vereitelt.

Von den italienischen Fronten wird bei-
derseits Späh- und Stosstrupptätigkeit
gemeldet.

Deutsche Torpedoflugzeuge griffen in
den gestrigen Abendstunden vor der Alge-
rischen Küste ein feindliches Nachschub-
geleit an. 5 Transporter mit 52.000 kg
wurden schwer beschädigt und zwei feind-
liche Flugzeuge über dem Geleitz abgese-
ssen.

In der Ägäis schlugen Sicherungsfah-
zeuge der Kriegsmarine bei der Insel Kos
einen aus türkischen Hoheitsgewässern he-
rausgeführten Angriff von drei britischen
Schnellbooten ab und beschädigten eines
der Boote so schwer, dass mit seinem
Verlust zu rechnen ist.

Bei einem erneuten Angriff nordameri-
kanischer Bomber und Jagdverbände gegen
die Reichshauptstadt in den Mittagsstun-
den des gestrigen Tages erlitt der Feind
durch unsere Luftverteidigungskräfte wie-
derum schwere Verluste. In heftigen Luft-
kämpfen und durch Flakartillerie wurden
112 feindliche Flugzeuge, darunter 66 vier-
motorige Bomber, abgeschossen. Durch
Bombenwürfe entstanden in einigen Stadt-
teilen Schäden und geringe Verluste unter
der Bevölkerung.

Deutsche Flugzeuge griffen in der ver-
gangenen Nacht Ziele in Südengland an.

Odnosi Bolgarije s Turčijo

Sofija, 9. marca. Notranji minister Hri-
stov je imel v mestu Vraza javen govor,
v katerem je zavzel tudi stališče glede bol-
garskih odnosov s Turčijo. Dejal je: »Bol-
garska vlada lahko trdi, da so njeni odno-
si s Turčijo odlični in prijateljski. Turki
interesi se krijejo z bolgarskimi, kajti ta-
ko Turčija kakor Bolgarija želi ohrani-
ti mir na Balkanu. Javno izjavljamo, da je
zaključil minister, da od Turčije ničesar
ne zahtevamo in da Turčija tudi od nas
ničesar ne zahteva.«

Sovjetski odgovor o poljski zadevi

Bern, 8. marca. Iz Londona javljajo, da je
prišel Stalinov odgovor na poljsko izjavo o
obsejnim vprašanjem, poslano v Moskvo. Vse-
bina tega odgovora sicer še ni znana, javlja
»Exchange Telegraph«, vendar pa je jasno, da
ni bila premagana mrtva točka.

V vprašanju mej in o-čaja Stalin nikakor ni
popustil, kakor se utegne razbrati iz poročila
angleške agencije Zedine države in Anglija
pa nista v prid Poljske, zaradi katere je An-
glija stopila v vojno, kakor je pred petimi leti
svetohlinsko zatrjevala, mignili niti z mezin-
cem, da bi pri Stalinu podprli poljske želje.

Sovjetsko-angleške intrige v Iraku in Iranu

Antakya, 8. marca. K ostavki iraškega
ministra predsednika Tefvika javlja-
jo, da je sovjetasno imenovanje Tefvika
zelo razburilo iraški parlament, ki je skup-
no s senatom oporekal ustavnosti tega
imenovanja, zaradi česar je moral minist-
ski predsednik pristati na preiskavo naj-
višjega državnega sodišča o ustavnosti te-
ga imenovanja. Očitno je sedaj to sodi-
šče ugotovilo protustavnost tega imenova-
nja. Tako je »nova« vlada, ki jo je ob kon-
cu decembra sestavljal Nuhri paša na širši
osnovi in ki bi naj »strnila vse sile nara-
da«, dokaj malo časa živel. Sicer pa je
značilen ritem, kako sledijo vladnim kri-
zam v Iraku vladne krize v Iranu, pri čem-
er pri igro pomembno vlogo sovjetsko-
angleške intrige.

Paragvaj priznal Argentino

Zenava, 9. marca. Paragvajska vlada je skle-
nila, kakor javlja Reuter iz Buenos Airesa,
da se bo pridružila Chilu in Boliviji ter skupno z
njima nadaljevala diplomatske odnose z Ar-
gentino.

Ostavka predsednika kolumbijske republike

Madrid, 8. marca. Predsednik republike
Kolumbije dr. Alfonso Lopez je po vesti iz
Bogote uradno objavil, da se o poveljuje
nadaljevanju predsednikovanju in da bo to
sporočil parlamentu, čim se bo sestal k
izredni seji.

Predsednik je nadalje imenoval novo vlad-
o, ki naj pripravi predsedniške volitve in
zakonito izvede njegov odstop. Zunanji mi-
nister nove vlade je Carlos Lozano, no-
tranji minister Alberti Illera, vojni mini-
ster general Domingo Espinel, ki je že leta
prvi general v kolumbijski vladi in uživa
zato podporo vse vojske. Finančni minister
je postal Gonzalo Restrepo, minister za de-
lo Moises Prieto, minister za rudnike Ne-
stor Pineda, prosvetni minister Antonio
Rocha, minister za javna dela Echevar-
ria Oloraga, prometni minister Alirio Co-
mez, minister za trgovino pa Sanz de San-
ta Maria, dosedanjí župan v Bogoti.

Po bombnem napadu na Rim

Rim, 8. marca. Angloameriški teroristični
letalci so v torek dopoldne izvršili nov
težek terorističen napad na mesto Rim. V
dveh zaporednih valovih so virgi ševline
zažigale in rušile bombe na okraje San
Paolo, Testaccio in Trastevere. Zadelo so
mnogi hiš in popolnoma porušili cerkev
San Girolamo.

Velik vzgojni zavod za zapuščene otroke
se je del temeljev zrušil. Doslej še ni uspe-
lo ugotoviti, koliko otrok so ruševine po-
kopale.

Ameriški letalci so z nizke višine ob-
streljevali 3 avtomobulance Rdečega kri-
ža, ki so se udeležile reševanja nedolžnih
žrtv.

Sovražni letalci so imeli približno isti
cilj kakor 3. marca, ko so napadli levo
od Tibere in južno od Aurelianskega zidu
ležeči predel Ostienze in Testaccio. Manj-
še napade so izvršili tudi na desno do Ti-
bere ležeča okrajja Trastevere in Littorio
ter na veliko stanovanjsko naselje Garba-
tella južnovzhodno od okrajja Ostienze. Po-
drli so številne hiše. Številna smrtnih žrtv
še ni moglo ugotoviti. Še pred tem napad-
om v dveh valovih so sovražni letalci
okrog 9. zjutraj s strojnimi ognjem na-
padli Primaporto, kakih 10 km severno od
Rima ob Vili Flaminiji, ki pa ni povzročil
nikake škode.

DNE ... V začetku marca (P. K.) 24 ur
po zločinskem napadu angloameriških le-
talcev proti rimskemu prebivalstvu se še
vedno ne more ustvariti popolnoma jasna
slika o izmeri nesreče. Doslej je več sto
ljudi ubitih, zasutih, ranjenih ali pogre-
sanih. Število žrtv je torej zelo veliko.
Civilisti, gasilci, reševalci in prostovoljci
še vedno pridno delajo predvsem pri hi-
šah, ki so pokopale pod seboj svoje stano-
valce.

Ko so v petek popoldne priletela šte-
vilna sovražnikova letala nad Rim in od-
virga nad vzhodno, severovzhodno in ju-
govno mesta svoj bombni tovor, ni več bilo
dvoma, da so angloameriški letalci sedaj
končno odstranili svoj hlinavski krinko in
prišli delati po temeljnem načelu svo-
jega letalskega bojevanja, saj piše »Daily
Mail« z dne 14. februarja: »Pri bombardir-
anju ne igra vloge vprašanje, kako stari
so nekdanj posvečeni kamni, kako bogat
po tradicijah in cerkveni zgodovini je
kraj«. V soboto zjutraj so kazali celo
mestni okrajji brezupno silko uničenja. Iz
nekega zaklonišča, v katerem je bilo med
bombardiranjem nad 200 ljudi, so uteg-

Velike izgube ameriških terorističnih letalcev

Nadaljevanje težkih bojov pri Krivem Rogu in Šepetovki
— Novi sovjetski napadi zavrženi pri Kričevu in Orši —
Nadaljnje ozemelske pridobitve naših protinapadov
južnozapadno od Narve

Führerjev glavni stan, 9. marca. DNE.
Vrhovno poveljništvo oboroženih sil ob-
javlja:

Dočim se je pri Kerču izjavilo več sov-
jetskih napadov, je sovražnik na vdornem
področju južnozapadno od Krivega Roga v
težkih in še trajajočih bojih nadalje na-
predoval.

V vodovju severnozapadno od Kriva so
zaščitne enice vojne mornarice potopile
boljševiški brzi čoln.

Zapadno od Kirovgrada niso imeli po-
novni sovjetski napadi nikakega uspeha.

Na področju pri Zvenigorodki, južno od
Šepetovke in južnozapadno od Jampola so
se naše čete krčevito upirale na številnih
mestih in z močnimi silami napadajočim
boljševikom. Pri tem so samo v odseku
enega armadnega zbora uničili 42 sovraž-
niških oklopnikov.

Zapadno od Kričeva je napadlo več sov-
jetskih divizij. Po očističenju krajevnih vdo-
rov smo jih zavržili in jim zadali velike
izgube.

Na avtomobilski cesti Smolensk—Orša
je sovražnik nadaljeval polkuse, da bi
prebil fronto, ki pa so se vsi še pred na-
šimi postojankami zrušili v obrambnem og-
nju vsega orožja.

Južnovzhodno od Vitebska smo z lastnim
napadom vključ žilavemu odporu boljševi-
kov in njihovim ponovnim protisunkom
očistili neki vdor, ki je nastal v bojih pre-
jšnjih dni.

Med Neveljem in Pskovskim jezerom so
se izjavili krajevni sovražniški napadi.

Južnozapadno od Narve smo s protina-
padi proti trdovratnemu sovražnikovu
odporu pridobili nova ozemlja. Tako je 20.
estonska brigada SS pod vodstvom SS viš-
jega vodje Augsbergerja skupno z germa-
niskimi protivoljo nekega oklopniskega
zbora SS razbila v večdnevni napadalni

bojih obe sovražniški predmostji pri Nar-
vi ter zadala nasprotniku velike krvne iz-
gube, ponovne sovjetske napade pa je od-
bila ob istočasni sestrelitvi 14 sovražniških
oklopnikov.

Na visokem severu so čete vojske in od-
delkov SS zavržile napade nadmočnih so-
vražniških sil. Izjavilo se je tudi sovjet-
ski izkrcavalni poizkus na Ilbiškem pol-
otoku.

Z italijanskimi bojšči javljajo obojestransko
delovanje izvidniških in napadalnih čet.
Nemška torpedna letala so večkrat v ve-
černih urah napadla pred alžirsko obalo
sovražnikovo oskrbovalno spremljavo. Pet
prevoznih ladij z 52.000 tonami so težko
poškodovale in sestrelile nad spremljavo
dve sovražniški letali.

Na Egejskem morju so zaščitne enice
vojne mornarice pri otoku Kosu odbile s
turških teritorialnih voda izveden napad
treh britanskih brzih čolnov. Enega so ta-
ko težko poškodovale, da se lahko računa
z njegovo izgubo.

Pri ponovnem napadu severnoameriških
bombniških in lovskih oddelkov na držav-
no prestolnico večkrat v opoldanskih urah
so zadale protiletalske obrambne sile so-
vražniku znova težke izgube. V silovitih
letalskih bojih in s protiletalskim topniš-
tvom smo sestrelili 112 sovražniških letal,
med njimi 66 štirimotornih bombnikov.
Odrzene bombe so v nekaterih mestnih
delih povzročile škodo, prebivalstvo pa je
imelo majhne izgube.

Nemška letala so v predeli noči napadla
cilje v južni Angliji.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 9. marca. Finsko vojno poročilo
pravi: Na Aunuštji ožini smo odbili skupno
neke sovražniške čete. Na ostalih bojiščih
je bilo ponekod izvidniško delovanje.

K položaju na vzhodnem bojišču

Berlin, 8. marca DNE. Na vsem južnem
krilu vzhodnega bojišča traja obrambna
bitka v nezmanjšanem obsegu in srdnosti.
To velja posebno za področje pri Zvenigorodki,
južno od Šepetovke in severno od
Proskurova. Kot merilo teh velikih bojov
služi najbolje vest, da so boljševiški oklop-
niški oddelki, uporabljeni za ta napad, iz-
gubili v zadnjih treh dneh nič manj kakor
357 oklopnikov. Boljševiški so nadalje izgubili
298 težkih motoriziranih topov in 113
havčic. Te ogromne izgube samo težkega
orožja odgovarjajo tudi sovjetiskim izgubam
ljudi, ki so posebno velike, ker so
tudi pri tej ofenzivi prisilili v boj popolno-
ma nezadostno izločene prebivalce pokraj-
in, zasedenih prej po Nemcih.

Iz Moskve so sovjetske armade v sred-
njem odseku in na severnem krilu prejele
očividno zelo ostra navodila, da ne glede
na krvave izgube posegajo v boj. Bržkone
hočejo z nadaljevanjem ali obnovitvijo na-
padov v srednjem odseku bojišča in na se-
vernem krilu ovirati nemško vojno vodo-
stvo, da bi s teh področij poslalo ojačenja
v razbremenitev nemških južnih armad ki
so v težkih bojih. Tako so ponovno močne-

je ožile boji med Bereznino in Dnjeprom.
Tudi ob obeh straneh avtomobilske ceste
Smolensk—Orša so nadaljevali boljševiški
prejšnji dan obnovljeno veliko akcijo z na-
menom, da za vsako ceno prodrejo nemško
fronto.

Tudi severno krilo nemških vzhodnih ar-
mad je bilo posebno pri Pskovu in Narvi
pod najmočnejšim sovjetiskim pritiskom.
Toda tudi tukaj boljševikom ni uspelo na-
predovati ali celo prodreti nemške črte.

V splošnem se lahko ugotovi, da so nem-
ški oddelki dosegli v srednjem odseku in
na severnem krilu popoln obrambni uspeh,
čigar pomen je še toliko večji, ker bodo
krvave boljševiške izgube in izgube ma-
teriala zaradi velike ofenzive na jugu tež-
ko nadomestile.

Vreme je dopuščalo poseg močnih letal-
skih sil na vseh žariščih. Letalci za nizke
poletne so z dobrim učinkom obstreljevali
boljševiška napadalna četa, dočim so od-
delki bojnih in rušilnih letal dan in noč
napadali dovze rezerv. Posebno močno je
posegalo letalstvo v boje južno od Narve,
ob avtomobilski cesti Smolensk—Orša in
južno od Krivega Roga. Na področju pri
Rogačevu je bilo razrušenih več mostov
preko Dnjeptra in več tam zasidranih ja-
dij. Na področju pri Louh'ju je bila na
več mestih prekinjena marmanska železni-
ca. Vzhodno in severno od Pskova ter na
področju Stare Ruse pa so bili uničeni tri-
je tovorni vlaki z več kot 80 vagoni. Pri
napadih na sovjetske oddelke bojnih letal
so nemški lovci in protiletalsko topništvo
skupno sestrelili 30 sovjetških letal, 3 nem-
ška letala pa se niso vrnila na svoja oporišča.

Veliki uspehi nemških letalcev

Berlin, 9. marca. Težiske letalskih napa-
dov na vzhodnem bojišču je bilo 7. marca
kljub neugodnemu vremenu v severnem od-
seku. V težke obrambne boje južno od
Narve in severovzhodno od Pskova je
učinkovito poseglo več sto nemških bojnih
letal, ki so pomembno razbremenila nem-
ške čete. S sunki proti sovjet. napadalnim
klimom, sovražniškim zbirališčem in kon-
centracijam motornih vozil so zadala so-
vražniku težke globoke in stvarne izgube.
V letalskih bojih na tem področju so izgu-
bili boljševiški 11 letal.

V srednjem odseku vzhodnega bojišča so
bojna letala napadla sovjetske poljske
utrdbne in oklopne, poškodovale z bom-
bami neki prehod preko Dnjeptra in z za-
detki v polno izločila iz boja eno sovjetsko
baterijo.

Na visokem severu so napadla letala
oskrbovalni promet na marmanski želez-
nici. Uničila so 1 lokomotivo in več cistern.

Z italijanskega bojišča

Berlin, 8. marca. Razen živahnega obo-
stranskega delovanja izvidniških in udarnih
čet ni bilo večkrat na italijanskem bojišču
niti večjih bojov. Sedanje vreme in z njim
v zvezi težke ozemelske razmere vključujejo
začasno vse akcije večjega obsega. Močnejši
nemški udarni oddelci, kateremu je uspelo
vdreti zapadno od ceste Aprila-Anzie v an-
gleško oporišče, je razdeljal utrdbene naprave
in privedel del posadke kot ujetnike do nem-
ških čet. Ostanek posadke je po kratkem stre-
ljanju padel. Nemške daljnostrelne baterije so
z dobrim učinkom obstreljevale na morskem
področju Nettuno-Anzio natovorne tovorne
in prevozne ladje. En tovorni parnik so je po
več zadetih vnel.

Ponoči so težka nemška bojna letala bom-
bardirala z opazovanim uspehom topniške po-
stojanke in skladišča vojnega gradiva na se-
vernih izhodskih področjih Nettuno-Anzio. Po
več bombnih zadetkih je nastal večji požar,
ki je povzročil obsežna razdejavanja med vskla-
dičnim vojnim gradivom.

Velika letalska bitka nad Nemčijo

Zopet občutne sovražniške izgube pri drugem podnevnem vele-
napadu na Berlin

Berlin, 8. marca. Malo pred 12.30 so močni
oddelki severnoameriških bombnikov z močno
lovsko zaščito preleteli zapadno državno me-
jo v smeri proti vzhodu. Od 13 so na sever-
nozpadnem nemškem prostoru severno in za-
padno od Hanovra težki letalski boji močnih
nemških lovskih oddelkov z ameriškim bomb-
niki.

Berlin, 8. marca. Severnoameriški bombnik
so danes v popoldanskih urah ponovno poiz-
kusili doseči z močnimi silami Berlin. Kakor
smo zvedeli, sliči zvečja napada skoro popolno-
ma napadu od predčerašnjim. Pričujejo se
nov velik obrambni uspeh nemške letalske
obrambe.

Berlin, 8. marca. Kakor je bilo že kratko
javljeno, so 8. marca v zgodnjih popoldanskih
urah severnoameriški bombniki ponovno poiz-
kušali napasti prestolnico Reicha, vendar so
znova utrpeli težke izgube. Od Zaiderskega
jezera do prestolnice se je razvila ob jasnem
nebu velika letalska bitka.

Številne berlinske baterije protiletalskega
topništva so z odličnim uspehom obstreljevale
sovražniške oddelke in utegnile ovirati izved-
bo načrtnega strnjenegega napada. Zgled delu
sovražniških letal je uspelo doseči mestno
področje Berlina.

Berlin, 8. marca. Zvedelo se je naslednje
podrobnosti o uspešni obrambi današnjega
ameriškega dnevnega napada na Berlin. Ame-
riški bombniki so v največji višini pri skore
brezoblačnem nebu malo pred 12. letali nad
nizozemsko obalo. Ze nad obsejnim ozemljem
so se pričeli najsrditejši letalski boji, ki so se
malo razširili v novo veliko letalsko bitko.
Med Wesero in Elbo je bilo opaznih mnogo
sestrelitev. Nemške jate lovcov in rušilcev so
v množicah ali posamezno napadale sovražni-
ške bombnike in so si navzile sovražniškim
lovcem uspelo utreti pot do bombnikov. Od
Wesere do prestolnice so bili neprestano boji
v zraku. Prvi poizkus ameriških bombnikov, da
bi direktno od zapada dosegel prestolnico, je
bil odbit. Sovražnik se je trudil, da bi znova
zbral svoje oddelke, nad prestolnico samo pa
so bile ob današnjem jasnem nebu in odlični
vidnosti kaj uspešne poleg oddelkov lovcov in
rušilcev tudi nemške baterije protiletalskega
topništva. Ameriški bombniki so odleteli v
zapadni smeri. Nad severnozpadno Evropo se
velike letalske bitke nadaljujejo.

Berlin, 8. marca. Današnja letalska bitka
nad severnozpadnim in severnim nemškim
področjem, ki se je pomnožno raztegnila do
prestolnice Reicha, je v tveni zvezi s ponovnim
poizkusom strnjenegega velenapada na Berlin.
Ze po prvih vesteh se utegne sklepati, da tudi
danes sovražniškim oddelkom ni uspel nji-
hov namen. Nove obrambne metode, posebno
protiletalskega topništva, so preprečile namero
Američanov.

Nemški oddelki lovcov in rušilcev so že pri
preletu meje Reicha razbili sovražniške oddel-
ke, ki so prileteli v več skupinah, nad sa-
nim Berlinom pa je bilo pogosto mogoče opa-
zovati, da so poveljniki posameznih sovražni-
ških oddelkov skušali s svetlobnimi znaki zo-
pet zbrati razpršene bombnike da bi tako do-
segli napadalno osredotočenje. V tem odlič-
nem trenutku pa je poseglo vmes s točnim in
učinkovitim obstreljevanjem nemško protile-
talsko topništvo. Z granatami, ki so eksplodi-
rale sred bombniških oddelkov je bilo se-
streljenih večje število bombnikov. Obenem pa
so bili ostali oddelki prisiljeni odvrči brez ci-
lja svoje bombe na zunanje okraje Berlina.
Nato so razpršeni oddelki sovražniških bomb-
nikov z največjo brzino odleteli proti zapadu.

Poveljniki lovskih letalcev javljajo, da so
Američani ponovno skušali zaščititi svoje
bombnike z močnimi lovskimi silami, vendar
pa so pri tem, kakor že 6. marca morali utr-
peti zelo občutne izgube. Ze nad področjem
zapadno od Hanovra je prišlo do velikih letal-

skih bitk, ki so se razširile do Magdeburga. Na
stotine kilometrov so napadali nemški letalci
v višini 7000 do 9000 metrov bombniške valov-
e. Ze sedaj je ugotovljeno, da se bile izgube
Američanov tudi pri današnjem drugem polz-
kusu dnevnega velenapada proti Berlinu zelo
velike. Več tucatov štirimotornih letal in več-
e število lovcov z enim motorjem ali dvema
so že našli razbitih na severnememnem ozemlju
in področju velikega Berlina.

Našli so že 84 sestreljenih ameriških letal

Berlin, 9. marca. O dnevnem napadu, ki so
ga v sredo izvršili severnoameriški bombniški
oddelki na Berlin, se je zvedelo, da so že več-
raj do 23 potrdili sestrelitev 84 ameriških letal,
med njimi 60 štirimotornih bombnikov.
Pri teh začasnih številkah gre le za vest deli
pri protiletalski obrambi sodelujočih lovskih in
topniških oddelkov. Z znatnim povečanjem
sestrelitvenih uspehov in z velikimi sovražni-
kovimi letalskimi izgubami se lahko mislo raču-
na.

Velika letalska bitka nad Zaiderskim jezerom

Berlin, 9. marca. Po težkih letalskih bitkah,
v katere so se spustile nemške lovke in ru-
šilske jate z 8. marca napadaočim ameriškim
bombniškim oddelki že ob prihodu nad Nem-
čijo, zlasti na področje pri Hanovru in Magde-
burgu, so morali vračajoči se sovražniški le-
talski valovi prestat na Zaiderskim jezerom
še novo veliko bitko. Sveži nemški letalski
oddelki so odločne napadli že itak močno raz-
pršene ameriške oddelke, jih obstreljevali iz
oddaljenosti kakih 100 metrov in še manj z
vsem orožjem ter jim zadali nadaljnje občut-
ne izgube.

V poznih večernih urah prispelo vesti o se-
strelitvi 84 severnoameriških letal, med njimi
60 štirimotornih bombnikov znova dokazuje-
jo, da vse močno lovsko spremetvijo, ki so ga
imeli ameriški bombniški oddelki, ni moglo
vplivati na napade nemških lovskih oddelkov,
katerih cilj so še vedno ostali

Beseda o umetnosti

Radijsko predavanje urednika Božidarja Borka

V sredo zvečer je v ciklu radijskih predavanj Zimske pomoči govoril g. Božidar Borko, urednik kulturne rubrike »Jutro«. Izvajal je:

Velikodušno razumevanje, ki ga je pokazal prezident pokrajinske uprave gosp. general Rupnik za sedanjí položaj slovenskih upodabljajočih umetnikov, ko jim je v okviru Zimske pomoči priskočil na pomoč, je posebno razveseljivo dejstvo v slovenski kulturni kroniki. Njegov pomen ni samo v gmočnem, marveč zlasti v moralnem učinku. V največjih trenutkih slovenske zgodovine se je organizirala naša največja socialno-dobrodelna samopomoč. In glej, tudi umetniki, stvarjalci navedeno najmanj »potrebne« vrednot, niso bili pozabljeni!

To je moralno pomenljiva gesta, ki živo kontrastira s tistim plehkim pojmovanjem o umetnosti, kakor ga opažamo pri materialistih, pojmovanjem, ki ga označujejo zgolj mrzlo razumsko gledanje, utilitarno »vrednotenje« in svobodni stvarjalnosti nasprotujoče težnje po tendenci. Delo umetnikov — in ne samo upodabljajočih, marveč vseh, ki služijo z umetnostjo modricam — pa ni zidanje Marxove družbene nastave, ni neke vrste luksusa, življenjski prevešek, ki ustreza časom izobilja in ugodja, ali pa samo sredstvo, ki lahko služi določenemu boju, nemi in propagandnemu smotru, marveč je vdana in zvešta služba narodu, prisluškovanje utripom njegovega srca, gibanje njegove duše. Umetnost je velika moralna sila, ki življenje dviga in olepšuje, je nepogrešljivo duhovno gibalno središče narodnega in ljudskega občestva, varovalka njegovih izročil in obenem merilo narodnega razvoja in kulturne rasti.

Prav zaradi tega, ker umetnost ni samo ustvarjalna estetskih vrednot, marveč zaradi svojega globoko človeškega in s tem tudi narodnega bistva tudi dragocen vir moralnih energij, je narodu potrebna. A nič manj ni potrebno umetniku ljudstvo. Samo od njega dobiva svoje najbližje rodovite navdihe, samo tedaj, če z njim čustvuje, veruje, trpi in veseli, ustvarja dela, ki izvršujejo v umetniškem občestvu vzvišeno poslanstvo prave umetnosti. Samo po tej poti se umetnik rešuje pred nevarnostjo tiste izrojene, zlagane, zgolj meščanske ali zgolj proletarske lažumetnosti, ki ni zakoreninjena v tleh višje življenjske resničnosti, marveč v družabni modli ali pa v mednarodnih doktrinah in vsiljivih tendencah, ki so sorodne Cankarjevi »Tuji učenosti«.

Ni mogoče, da bi po sedanjih pretresljivih izkušnjah slovenskega ljudstva, po

njegovem ogorčenem boju zoper komunistično zaroto, ki sega po vsej njegovi tisoletni duhovni formi, k samim temeljem njegove kulture in narodne biti, ne nastopil v slovenski umetnosti globok prehod. Že sedaj odpada vse, kar nima v sebi resnične življenjske sile, duhovne pomembnosti, etične resnosti, vse, kar je bilo narejeno po tujih modnih vzorcih, ali prirojenemu po raznih »socialnih naročilih«, ki so jih dajale pri nas revolucionarno usmerjene ideološke skupine, ko so pripravljale setev, ki jo na veliko žanje smrt v ognju in dimu požarov. Iz krvi in »olza« slovenskega ljudstva, iz vsega, kar danes naš narod doživlja, mora umetnost izoblikovati nove, žive, netržne vrste moralnih energij, ki bodo pomagale narodu zaceliti njegove rane.

Tako spreminjanje ljudskega trpljenja v umetniške stvaritve, taka pozorna služba ljudstvu in njegovi večni volji do življenja je mogoča samo tedaj, kadar umetnikov stvarjalni duh res utripa v istem ritmu s samim srcem naroda, z vsemi njegovimi boji in bolečinami. Taka umetnost pa ne more pogrešati spoznav, ki jih je veliki Pascal imenoval srčne resnice in jih postavil v isto vrsto s spoznavami kritičnega uma. Samopašen um, razširjen v tehnično in socialno-ekonomsko organizacijo, le prehitro zavrže srčno srce, da tem bolj povzdigne svoje mrzle spoznave, svoje večkrat satansko logiko in prečudno oboževanje stvari in njenih mehaničnih zakonov. In v sedanjem heroičnem velikem času vemo bolj ko kdaj prej, da je naša rešitev samo v vrnitvi k nekaterim starim, preprostim resnicam, tistim, ki jih ko unizem, ta najznačilnejša stvaritev mrzlega uma in materialističnega oboževanja tvarne narave, tako trdovratno zanikuje. So to resnice, ki jih daje človeku samo srčna kultura.

Vrnitev k družbeni solidarnosti, vrnitev k moralnemu smislu umetniškega snovanja in vrnitev k srčni kulturi — to je troje zahtev, ki nam jih vsiljujejo izkušnje današnjih dni. In prav v tem znamenju je zrasla Zimska pomoč naravnost iz trpljenja, bede in žalosti slovenskega ljudstva, iz pogleda na njegove razjede vseh, opustošena polja in razdrte družine. Zrasla je kot glas srca in kile pravice, ki ponavljajo: tudi v viharju sedanjih dni večno veljavno evangelijsko resnico, da bodo samo usmiljeni usmiljenje dosegli.

Ali za narod — proti komunizmu, ali s komunizmom — proti narodu; to je danes uprašanje. Kdor je za narod, bo podpisal narodno spemnico proti komunističnim zločin-stvom.

Uničenje beloruskega naroda

Zanimivo Stalinovo tajno povelje — Prisilno novačenje moških, deportacija žensk in prisilni odgon otrok

Minsk, 8. marca. Kakšno usodo so sovjetski oblastniki namenili malim narodom, lahko najbolje spoznamo iz načrta, ki ga ima Stalin z beloruskim narodom po ponovni osvojitvi tega ozemlja. V bojih na vzhodnem bojišču prebegli stotniki sovjetske armade Igor Kapor je o tem na podlagi svojih lastnih opazanj in nekega Stalinovega tajnega povelja govoril v Minsku zbranemu prebivalstvu. To tajno Stalinovo povelje načelniku političnega oddelka v štabu beloruske fronte generalnemu majorju Ladevu vsebuje v štirih točkah načrt za popolno uničenje beloruskega naroda.

Stalin namreč predvideva takojšnjo rekrutacijo vseh Belorusov v starosti od 15. do 55. leta za sovjetsko armado, kjer naj bi bili dodeljeni kazenskim četam. Ostalo za delo sposobno civilno prebivalstvo, po večini ženske, bodo prisilno mobilizirali in jih uporabili za obnovitvena dela na doneskem področju. Matere bodo ločili od njihovih otrok. Vsi otroci bodo prišli v posebno vzgajališča, ki bodo skrbela, da jih vzgoje v sovjetskem duhu. Izvedbo posameznih ukrepov naj določi predsednik sveta ljudskih komisarjev beloruske republike Ponomarenko skupno z oddelki vojaških štabov.

Zaradi izvedbe tega povelja se je Ponomarenko večkrat mudil v štabu beloruske-

ga bojišča in se je udeležil sej z vrhovnim poveljnikom tega oddelka armadnim generalom Rokosovskim, šefom njegovega štaba in šefom političnega oddelka. Stotnik Kapor poroča, da so v izpraznjenih področjih pri Vitebsku, Mogilevu in Gomlju že pričeli izvajati nameravano uničenje Belorusov. Moške so, ne da bi jih izvežbali in dovolj oborožili, takoj poslali na bojišče. Vlak za vlakom z ženami, ki so jih opolnili njihovih mož in otrok, je drvel v daljino industrijska področja. Preostale otroke so zbirali v črede in jih pošiljali neznanu kam. To je bila »osvoboditev« beloruskega naroda.

Tudi stotnik Kapor je doživel s smrtjo in terorjem spremljano »osvoboditev« Ukrajine. Boljševiki niso prinesli niti članom bivših tolovajskih tolpi, ki so ostale na teh področjih. Zlasti njihove ženske članice so doživle isto usodo prisilnega odгона na delo.

Pretresljivo poročilo stotnika Kaporja je prav zaradi svoje kratkosti in vojaške jasnosti prepričevalno vplivalo na prisotne poslušalce. Za njim je govoril član beloruskega centralnega sveta, ki je izrazil ogorčenje Belorusov nad peklenjskimi načrti Moskve in je poudaril voljo vsega beloruskega naroda, da noče nikdar več pasti pod boljševiško vladno.

je razkosano, milijon Srbov je pobitih, tisoč srbskih domov pa je uničenih.

Danes je ne glede na vse ostale razlike v misljenju in prepričanju dolžnost vseh srbskih patriotov, da mislijo le na eno nalogo, namreč na obrambo srbskega naroda pred komunistično počastjo.

Napad na polkovnika Masafoviča

Beograd, 8. marca. Policijsko predsedništvo objavlja, da je bil šef kabineta ministrskega predsednika polkovnik Miloš Masafovič davi ob 8. ustrelen na vogalu Branicevskih ulice in Ulice Kralja Tomislava, ko je šel v svoj urad. Preiskava o atentatu je v teku.

Beograd, 9. marca. Ministrski svet je sklenil, da bodo umorjenega kabinetskega šefa polkovnika Masafoviča pokopali na državne stroške

Izsiljevalni manever Angležev proti bivšemu kralju Petru

Stockholm, 8. marca. K nenadnemu povabilju Angležev, naj pošlje jugoslovanske begunske vlada v Kairo takoj svoje vodilne člane v London, poroča londonski dopisnik »Nya Dagligt Allehanda«, da bo bržkone angleška vlada tokrat popolnoma jasno označila svoje stališče. Kakršno zavzemata tudi sovjetska in ameriška vlada. Če bi se jugoslovanske begunske vlada v Kairo še vedno obotavljala pristati na sedelovanje s Titom, ki ga je doslej še vedno imenovala za sleparja, potlej bodo bržkone sporili bivšemu kralju Petru, da bodo zavezniški kaj težko še naprej vzdrževali odnose z njegovo »vlado«. Zato bodo morda »vetovali« bivšemu kralju Petru, naj imenuje novo »vlado«.

Knjižna tombola

Vsi, ki boste zadeli dvojke (dve številki v eni vrsti), boste za 10 lir prejeli pet knjig, ki bi na knjižnem trgu veljale najmanj 600 Lir. Jurčič, Gregorčič, Dular, Slapšak, Velikonja... Izbrani umetniki Vam bodo darovali svoje misli in umetnine. In vse za 10 Lir! Ali naj še kaj pripomnimo?

Lojze Perko, morda najdelavnejši med mladimi slovenskimi slikarji, zrasel na zemlji v prvinski povezanosti, je s svojo priznano umetniško roko vrezal vrsto bakrorezov in Gregorčičevi odi Oljki. Pesništvo bo izšla med dobroti knjižne tombole Zimske pomoči v posebni knjižici. Uvod je napisal pesnik in odlični poznavalec Gregorčičeve umetnosti dr. Joža Lovrenčič. Knjiga bo med najlepšimi, kar jih je izšlo med Slovenci.

Zimska pomoč

Iz pisarne odbora za »Zimsko pomoč« smo prejeli:

Gospod Gilha Viktor, stotnik Slov. domobranstva, je daroval od svojih zaostalih prejemkov 1500 Lir za Zimsko pomoč.

V postavitve »Pomina pok. ing. Antona Klimarja je njegova soproga darovala 500 Lir za Zimsko pomoč.

Za informacije glede »Zimske pomoči« kličite: 47-57! Prostori »Zimske pomoči« so v Gosposvetski ul. 2/1. Denarne prispeke pošiljajte po čekovnih položnicah na »Pokrajinski podporni zavod — Zimska pomoč — ček, račun 16.580!«

Churchillova slepomišenja

»Deutsche Adria-Zeitung« je objavila te dni poročilo svojega beneškega poročevalca o komentarju »Republikanske korespondence« k poslednjemu Churchillovemu govoru, v kolikor se je nanašal na Italijo. Poročevalc piše med drugim:

»Poslednji Churchillov govor pomeni nov doprinos k vprašanju: zapadne velesile — zasledena Italija. Položaj je v toliko razčiščen, v kolikor se je britanski ministrski predsednik prvič izrekel proti strankam, ki so v opoziciji proti Viktorju Emanu u in Badogliu. Da je prt med antifašističnimi strankami, zbranimi v barijski »junt«, in skupino okrog Viktorja Emanuela in Badoglija preluknjana, izhaja iz okoliščin, da je bil atentator na Mussolinija in socialist Zaniboni izključen iz stranke, ker je bil proti ostrim sklepom svoje stranke in ker je sprejel imenovanje za komisarja za narodno čistko iz Badoglijevih rok, čeprav je bil imenovan za častnega predsednika zborovanja v Bariju.

Kaj je napotilo Churchilla, da se je zavezal za bivega kralja in Badoglija, katerima mora kot izdajalcema izkazovati poleg prezira tudi nekoliko hvalnosti, izhaja iz okoliščin, da bi z odstranitvijo bivega kralja in Badoglija nastal v Južni Italiji kaos, v katerem bi nihče več ne bil pokoren kakšni državni oblasti. Churchill je mnenja, da si pri Badoglijevih četah v Južni Italiji lahko zagotovijo spoštovanje s mo generalističn skupino, ne pa vlada Croce-Sforza. Ni pa Churchill priklril, da smatata vlado z Viktorjem Emanuelom in Badogliem samo za začasnno, ki naj ostane na krmilu do zasedbe Rima.

Republikanska korespondenca se sprašuje, kako bodo na to Churchillovo okolištev reagirale antifašistične stranke, ki so toliko pričakovale od demokratsko-liberalne vzajemnosti. Mnenje britanske delavske stranke, ki se bistveno ne razlikuje niti o mnenja spodnje zbornice niti od Churchillovega mnenja, je izpovedal Greenwood, ki je med molkom spodnje zbornice označil Badoglijevo vlado kot vlado, ki Angležem ni pri srcu. Konservativni poslanec Southby pa je zahteval jamstvo, da predaja južno-italijanski pokrajini Badogliu nikakor ne pomeni vrnitve italijanskih kolonij.

Razočaranje, ki ga je izrazil Churchillov govor v Zedinjenih državah, se nanaša tudi na italijanski del govora. Pertinax se je po nekem ameriškem radiu dotaknil govora z ameriškega stališča, pri čemer je ugotovil, da Zedinjene države nikakor ne čele Churchillovih pripomb o Italiji. Churchill je izjavil, je dejal Pertinax dobesedno, da bo vprašanje monarhiije v Italiji proučeno po zavzetju Rima. Široki krogi pa so mnenja, da se zavzetje Rima lahko še ne dolgo vleče, medtem ko se odločuje bivega kralja ne bi smela več odlašati.

Tako se tuli v Južni Italiji ponavljata ista igra ter ista notranjopolitična in zunanje politična porazdelitev vlog kakor v francoski Severni Africi. Vedno na novo se po kaže, kako gledajo Angloameričani v vseh drugih narodih le »topovsko krmno«, ki naj se žrtvuje za njihove cilje.

Pravi obraz Sforze

Pod tem naslovom objavlja tržaška »Deutsche Adria-Zeitung« naslednje poročilo iz Benetk:

Znani antifašist grof Sforza je dovolil dopisniku »New Times« v Neaplju intervju, v katerem mu je izjavil bodočo »Malo Italijo« Dodekanez bo ne oziral Sforze dobilo Grčija. Abesinija in Albanija bosta zopet neodvisni, na tudi Črna gora bo zopet samostojna.

Sforza se opoveduje tudi: Reki, ki bo s svojim zaledjem tvorila nekakšni protektorat, do čim bi Dalmacija pripadla nov Jugoslaviji. Tudi za Zader napoveduje Sforza nekako kompromisno rešitev. Trst pa naj bo v bodoče prosta luka pod skupno upravo Italije, Jugoslavije, Avstrije, Češke in Madžarske.

Italijanski listi pripominjajo k temu, da je grof prav velikodušno zavrgel vse talijanske pridobitve zadnjih 25 let.

Izdajalci pred sudiščem

Vigo, 8. marca. Baš brezčasni in izdajalski francoski begunci so sedaj uprizorili v Alžiru velik proces proti bivšemu notranjemu ministru vichijske vlade Pucheju. Izdajalski general Giraud, zaslišan kot priča, je izjavil v svoji izpovedi: »Sedaj vem, da so si morje v Vichiju, ki 10. novembra 1942 niso bili ukazali francoski vojski, da se Nemcem upira, sami vzeli čast«.

Ta izpoved večkratnega izdajalca, ki je dvakrat prelomil svojo častno ofcirsko besedo in se je nasproti Reuterju sam ironično imenoval za »specialista« v bogu iz ujetništva in neizpolnjevanju častne besede, je prav tako groteskna in označuje vse označje, v katerem se dogaja ta proces.

Gospodarstvo

Poškodovani bankovci

Ko je davčna uprava v Ljubljani razglasila, da ne sprejema poškodovanih bankovcev in da se smatrajo za poškodovane tudi bankovci, ki jim manjka tudi najmanjši kosček papirja, je nastalo vprašanje, kaj bo s takimi poškodovanimi bankovci in kdo jih bo zamenjal. To vprašanje je nastalo zlasti za široke sloje prebivalstva in za malega človeka, ki ne ve, kako bi vnovič poškodovani bankovec. Podružnica zavoda Banca d'Italia je prej v svoji ljubljanski podružnici brez odlasneja in odbitkov zamenjala poškodovane bankovce, tudi če so manjkali večji kosčki papirja. Mnogi se neupravičeno hudejejo na finančno upravo, češ da je dolžna sprejemati tudi poškodovane bankovce. Temu pa ni tako, zlasti kolikor gre za bankovce zavoda Banca d'Italia, ki jih je dolžna zamenjati le ta banka. Prebivalstva se je lotila pretirana bojazen, da poškodovani bankovci nimajo nobene vrednosti več. V resnici pa gre le za to, da se na kak način uredi zbiranje takih poškodovanih bankovcev, ki jih je treba potem odnesti v Trst in zamenjati pri tamošnji podružnici zavoda Banca d'Italia. To bi najlažje storiili sami denarni zavodi, ki so na tem vprašanju gotovo najbolj zainteresirani.

Na vprašanja v časopisju, kam s poškodovanimi bankovci, je davčna uprava izdala pojasnilo, iz katerega je razvidno, da je tudi ona zainteresirana na tem, da pride strgan denar iz prometa, ni pa davčna uprava pristojna, da to vprašanje uredi in da organizira zamenjavo. Če poštna uprava ne sprejema poškodovanih bankovcev, tudi davčna uprava ni dolžna sprejemati takih bankovcev. Zadeva se vsekakor urejuje in je davčna uprava že dobila direktive, naj sprejema obrabljene papirnati denar. Med papirnatim denarjem in ostalimi bankovci je razlika v tem, da je papirnati denar državni denar (to so bankovci po 1, 2, 5 in 10 lir), Banca d'Italia pa izdaja le večje bankovce od 50 lir navzgor. Od nekdanj je obstojal predpis, da državni iradi ne sprejemajo poškodovanih bankovcev novčanične banke, to pa zaradi tega, da taki bankovci ne krožijo več v prometu. Glede novčaničnih vrednosti davčna uprava doslej ni prejela novih direktiv, kljub temu bo sprejemala manj poškodovane novčanične vseh vrst toliko časa, dokler poštna uprava ne bo zavrnila takega denarja.

GOSPODARSKE VESTI

— Srbski državni proračun. Srbski proračun za leto 1944. predvideva v celoti 9680 milijonov dinarjev izdatkov (8265 milijonov rednih, 1247 milijonov izrednih in 168 milijonov investicijskih), in prav tako 9680 milijonov din dohodkov (8510 milijonov rednih in 1170 izrednih). V primeri s proračunom za prejšnje leto znaša povečanje le 14,6%, kar je razmeroma malo. Če pa je vpoštevan, da je bilo lani k proračunu v višini 8480 milijonov din odobrenih še 2700 milijonov din naknadnih kreditov, s čemer se je skupni proračun dvignil na 11.180 milijonov, vidimo, da je novi proračun celo za poltrigo milijardo manjši od lanskega, kar prica da se v novem proračunu izvaja rigorozna štednja.

— Uvedba posebnega trgovskega registra za delniške družbe v Srbiji. Srbska vlada je izdala uredbu, po kateri so vse delniške družbe v Srbiji dolžne v 3 mesecih izvesti ponovno protokoliacijo v novi register za delniške družbe. Upravni odbori delniških družb, ki ne bi do roka izvršili protokoliacije, bodo kaznovani z denarno globo, ki jo bodo morali člani upravnih odborov plačati solidarno.

— Gospodarske vesti iz Hrvaške. Hrvatska državna banka je izdala izkaz o stanju na dan 31. januarja 1944, iz katerega je razvidno, da se je v teku januarja otek bankovcev povečal od 43,6 na 46,5 milijard kune. — K naredbi, s katero se 30. junija t. l. ukine veljavnost zaščitnih denarnih zavodov po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, poročajo hrvatski listi, da to ukinitve ne bo prineslo bis-venih sprememb o poslovanju denarnih zavodov. Odkar je bil uveden bančni motačlj je preteklo že več kot deset let in so medtem denarni zavodi, tudi šibkejši, dosegli potrebno likvidnost.

— Znatno povečanje glavne rumunskih družb na podlagi valorizacije aktiv. Iz Bukareste poročajo, da je največji rumunski železniški družba v Rešici zvišala svoj glavni o 1125 na 4000 milijonov lejev. Za 1 milijardo lejev se bo glavni zvišala na podlagi valorizacije aktiv, za 1875 milijonov lejev pa z vplačilom v gotovini. Rumunski skladorna tvornica Danubina pa je izključno z valorizacijo aktiv izvedla zvišanje glavni o 750 na 2250 milijonov lejev. Višja vrednost aktiv delniških družb je nastala v zvezi z razvrstitvenjem rumunskih leja.

— Načrt za vodno zvezo med Dunavom in Rhono. Tigovska zbornica v Marseillu se že vrsto let bavi z načrtom, da bi se zgradiła plovna zveza preko Rhone z Dunavom. V ta namen je treba regulirati reko Rhono. Na drugi strani pa mora švica zgraditi plovno zvezo med Ženevskim jezerom in reko Aro. Zbornica se je te dni obrnila na francosko vlado s predlogom, naj bi Francija pričela pogajanja v švicarsko vlado zaradi končne rešitve tega vprašanja, na katerem sta enako zainteresirani Francija kakor tudi Švica.

— Dalekosežni ukrepi za povečanje vojne proizvodnje na Japonskem. Kakor poroča japonski radio, so na Japonskem v izvajanju vladnih odredb v nedeljo 5. t. m. zaprli 4300 domov za geje, 850 restavracij, 2000 nočnih lokalov in 9 velikih gledališč. Na ta način bo opreščenih 2500 delavcev, ki bodo mobilizirani za delovno službo. Preteklo nedeljo je stopil v veljavo tudi sklep japonskih bank, da v nedeljah poslujejo za stranke. Japonsko prometno ministrstvo je s takojšnjo veljavnostjo ukinilo promet spalnih vozov, japonski dnevnik pa so ukinili popoldanske večerne izdaje. Sledila bo zatvoritev hotelov in prenočišč. Samo v Tokiu so zaprli 800 restavracij, predvsem najdražjih. Obenem pa je vlada poskrbela, da bo prebivalstvo v preostalih gostilnah in restavracijah dobilo primerno kosilo za 2 jena in primeren zajtrk za 1 jen. Vlada razpravlja tudi o načrtu, da bi dobili učenci in učence osnovnih šol na državne stroške enkrat na dan toplo hrano. Končno poročajo iz Tokia, da je japonska vlada s takojšnjo veljavnostjo odredila 50% podražitev vseh tobačnih izdelkov, kar bo prineslo na leto okrog 530 milijonov lejev več dohodkov.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe vom Fleisch auf den Abschnitt »12 Mr«

Verbraucher erhalten am Samstag, den 11. d. M. bei ihren Metzger zu 15 dkg Rindfleisch gegen Abgabe vom Abschnitt »12 Mr« der vom SVA in Laibach ausgegebenen Mäznhnittelkarte.

Metzger mit den Anfangsbuchstaben L—Z und die Metzger Kocjan Alojz, Kocjan Jože, Koprivec Jože, Kosač Milan, Krašovec Franc und Kumar Matija werden am Samstag, den 11. d. M. zu 5 dkg Fleischerzeugnisse auf denselben Abschnitt verkaufen.

Metzger werden aufmerksam gemacht, dass sie die Abschnitte allwöchentlich montags und dienstags spätestens bis 17 Uhr der Überprüfungsabteilung des »Prevoda« abzuführen haben.

Abgabe von Äpfeln auf Jugendzulagekarten

Auf einigen Jugendzulagekarten Do. Mc. für den Monat Feber ist beim Abschnitt »VI« die Ziffer I abgeschrieben. Händler sollen anstatt des Abschnitts »VI« die Abschnitte »V« und »VII« abnehmen, da auf den Abschnitt »V« keine Lebensmittel zur Verteilung galangen werden.

Obvestila »Prevoda«

Prodaja mesa na odrezek »12 Mr«

Potrošniki bodo prejeli v soboto 11. t. m. pri svojih mesarjih 15 dkg govejega mesa proti odvzemu odrezka št. »12 Mr« živilske nakaznice za marec, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Mesarji z začetnicami od L—Z in mesarji Kocjan Alojz, Kocjan Jože, Koprivec Jože, Kosač Milan, Krašovec Franc, Krušič Ivan in Kumer Matija bodo v soboto dne 11. t. m. prodajali 5 dkg mesnih izdelkov na isti odrezek.

Opozarjamo vse mesarje, da morajo odrezke izročiti vsak teden najkasneje v ponedeljek in torek do 17. ure kontrolnemu odelku na Prevodu.

Delitev jabolk na mladinske nakaznice

Na nekaterih dodatnih nakaznicah za mladino Do. Mc. za mesec februar je pri odrezku »VI« odrezana I. Trgovci naj režejo namesto odrezka »VI« oba odrezka »VI« in »V« skupaj, ker na odrezek »V« ne bomo delili nikakih živil.

Prijava za nakazilo kuriva

Pokrajinski gospodarski svet je danes razdelil med vse trgovce s kurivom obrazce za prijavo domačinstev za nakazilo kuriva za dobo od 1. aprila 1944 do 31. marca 1945. Glavarji družin se opozarjajo, da pri svojem stalnem dobavitelju kuriva takoj dvignejo prijavo tiskovino ter jo v smislu navodil, ki so natisnena na hrbtni strani, točno izpolnijo in nato oddajo onemu trgovcu, ki so ga označili na prijavi kot svojega stalnega dobavitelja. Cena tiskovine je 1 lita.

Za vsako stanovanje se izpolni samo ena tiskovina in je v njej navesti vse stanovalce, ki se nahajajo v dotičnem stanovanju, z označbo razmerja do glavnega najemnika. V interesu strank je, da izpolnijo vse rubrike točno in razločno posebno glede označbe ulice, hišne številke in nadstropja, v katerem se nahaja stanovanje, na katero se prijava nanaša. Izpolnjeno prijavo, malo v roku treh dni vrniti svojemu trgovcu. Najkasnejši rok za oddajo prijave je 15. marec 1944. Trgovce potrži prevzem prijave in je to potrdilo dobro shraniti za primer poznejših reklamacij, ker se reklamacije brez potrdil ne bodo upoštevale. Pooblaščen trgovci s kurivom so naslednji:

Barti Hinko, Rožna dolina IV/14; Bartol Anton, Podmilščakova 18; Bezek-Sušar, Janševa ul.;

Čebin Domnik, Wolfova ul. 3; Goli Jakob, Trnovski pristan 1; Gornbač Ljilja, Gledališka ul. 14; »Gorivo« A. Jeranič ml., Karlovska c. 8;

Janežič I., Orlova c. 11; Jehart Franc, Linhartova 16; Jelencnik Viktor, Rožna dolina V/2; Jerončič Alojzij st., Karlovska c. 8; Jereb Rudolf, Čempova ul. 8;

Kadič Franja, Celovška c. 67; Krže-Siart št., Trnovski pristan 12; Kržič Franc, Frankopanska ul. 8; Kunčič S., Sv. Petra c. 45; Kurivo d. z o. z., Bleiweisova (Tyrševa) 33; Marenč Stanko, Dolenjska c.; More Emil, Šmartinska c. 11;

Oražem Martin, Stožice 129; Podobnik Vinko, Tržaška c. 16; Pogacnik I., Bohoričeva 5; Prelesnik Jože Janševa ul. 2; Prometni zavod za premog, Miklošičeva c. 15; Putrič A., Dolenjska c. 6.

Rehberger Franc, Rožna dolina VII/35; Resman Alojzij, Rimska c. 21;

Scagnetti Franc, Metelkova 19; Schumi Iv., Dolenjska c.;

Unger Franc, Tržaška c. 5; Vrhunc Ivanka, Bohoričeva 25; Vrtačnik Franc, Jenkova 7;

Zivec Marija, Rimska c. 17.

Poleg navedenih trgovcev prodajajo kurivo izključno svojim članom naslednje zadruge: Nabavljalna zadruga državnih službenec, Vodnikov trg 5; Železničarska nabavljalna zadruga; Gospodarska zadruga, Bleiweisova (Tyrševa) cesta 29; Nabavljalna zadruga poštnih nameščenec.

Potrošnikom kuriva

Podpisani sindikat obvešča potrošnike premoga, da bodo trgovci s kurivom obravnavali stranke razliko med sedaj uradno določeno ceno za premog in višjiimi plačili, ki so jih prejeli od njih v času od 1./10. 1943 do 29./2. 1944, kot tečajno razliko, katere pri dohoditvi nove cene ni prišlo v poštev za dobave, izvršene v gornjem razdobju, kakor se je to prvotno pričakovalo. Ker pa povzročajo ti obrčuni za številne »tranke obilo dela, jih trgovci svojih drugih izrednih opravil predvidoma ne bodo mogli izvršiti pred 15. aprilom t. l. Zato naj prizadele stranke pridejo ponje šele po tem času k svojim dobaviteljem.

Sindikat trgovcev s kurivom

Kronika

Smrt nemškega kontradmirala. V Gradcu je umrl 82letni kontradmiral Wilhelm von Kesslitz. Z njim je izginil iz življenja izvrsten hidrograf, ki je dobil svojo izobrazbo leta 1880. na vojaški akademiji na Reki ter je napravil kot pomorski častnik več velikih oceanijskih potovanj. Kesslitz je študiral tri semestre na filozofski fakulteti na Dunaju ter se zanimal za geološki sestav Salomonskih otokov. L. 1895. se je vrnil v Pulj, kjer je uredil magnetografsko postajo za avstrijsko vojno mornarico. Še pred tem je napravil celo vrsto magnetičnih merjenj v Bosni in Hercegovini, nakar je bil imenovan za predstojnika hidrografskega zavoda avstrijske mornarice. Na tem zavodu je osnoval tudi oddelke za geografijo. Kesslitz je l. 1900. ustanovil v Pulju najmodernejšo opazovalnico za potrese ter si stekel tudi velike zaslugue za oceanografsko raziskovanje Jadranskega morja.

15.000 članov Francoske legije. Ustanovitelj Francoske legije nadporočnik Doriot je izjavil, da šteje Francoska legija, ki se bori za novo Evropo pod vodstvom Nemčije, že 15.000 mož. Bori pripadajo večini voma vojaškim oddelkom SS.

Pelnetična slovaška samostojnost. V nedeljo 12. marca se bo sestala slovaški parlament, ki bo obravnaval zakonski predlog o izdani petdesetletnega spominkega novca ob letošnji peti obletnici slovaške države.

39. obletnica bitke pri Mukdenu. V petek 10. marca bodo obhajali na Japonskem 39. obletnico bitke pri Mukdenu. Japonska vlada je odredila v zvezi s to obletnico razne proslave patriotičnega značaja.

Obnova »Baillee«. Predsednik fašističnih mladinskih organizacij »Baillee« polkovnik Ricci je imel z Mussolinijem razgovor o obnovi fašističnih mladinskih organizacij. Gre za obnovo Baillee v 66 pokrajinah Italije.

Zopetna uvedba brzozavnega prometa v Italijo. Iz Benetk poročajo, da je bil med italijanskim prometnim ministrstvom ter nemškimi vojaškimi oblastmi dosežen sporazum, ki dovoljuje zopetno uporabo zasebnega brzozavnega prometa. V okviru posameznih krajev je promet prost, za brzozavni promet med okrožji pa je potrebno posebno dovoljenje nemških vojaških oblasti.

Poslopje madžarskega poslanstva v Helsinkih zadeto. Pri enem zadnjih terorističnih napadov na finsko prestolnico je bilo z bomba zadeto tudi poslopje madžarskega poslanstva.

Žrtve terorističnega napada na Rim. Nemški listi poročajo, da v Rimu še vedno izklopavajo izpod razvalin žrtve strahovalnega napada angloameriških bombnikov na italijansko prestolnico z dne 3. marca. Sodijo, da je ta napad zahteval 600 do 700 človeških žrtve.

Sneg v Rimu. Pretekli četrtek popoldne je v Rimu snežilo, pred tem pa so imeli nekaj dni krasno spomladno vreme. Seveda marčni sneg ni imel dolgega obstanka. Izginil je že čez dobre pol ure, ko je začel na zemljo rositi dež.

Italijanske ujetnike vabijo v tujsko legijo. Po vestih iz Tangerja si degaunisti in Angloameričani na vse načine prizadevajo, da bi pridobili čim več Italijanov za »stop v tujsko legijo, ki se bori na južnem bojišču proti nemški vojski. Zaradi tega obljubljajo italijanskim vojnim ujetnikom razne ugodnosti. Med drugim jim zagotavljajo, da bo njih vojaška služba trajala samo pol leta, na koncu pa jih tolažijo, da si bodo po vojni lahko pridobili francosko državljanstvo. Navzlic medenim obljubam pa se je našlo med več sto italijanskim ujetniki samo 19 takšnih, ki so se zapisali v tujsko legijo.

Renegat pred italijanskim sodiščem. Mlanski dnevnik »La Repubblica Fascista« poroča, da pride v kratkem pred sodišče bivši italijanski senator Rossini conte di Valgronde, tipičen antisemit, ki se je dolga leta hlinil ter izrabljaval fašistično gibanje v svoje koristolovske namene. Ko se je v Novari izvedelo za izjavo maršala Badoglio, je šel Rossini na ulico in tam razeljeval ljudem značke za upornike. Pozival je ljudstvo, naj bo proti fašizmu. Iz Novare je odpotoval v Rim, kjer je nameraval stopiti v Badogliovo

Vsak, ki mu je mar usoda Slovencev, bo s podpisom na protikomunistični spomenici opazovalnik, komunistične zločince.

vlado kot minister za poljedelstvo. Ta nakana pa se mu ni več posrečila, ker je moral izdajalski maršal medtem zapustiti prestolnico in bežati pod okrilje Angležev in Američanov.

Dvojni poletni čas na Portugalskem. Na Portugalskem je bilo oznanjeno da bodo tudi letos uvedli poletni čas. Prvič bodo pomaknili ure nazaj na dan 11. marca, drugič pa 23. aprila.

Vedno manj kuriva v Angliji. Kakšen položaj vlada v Angliji glede preskrbe s kurivom, o tem nas lahko pouči dejstvo, da so prejeli v letošnji zimi angleški potrošniki 10 % manj kuriva kakor lani. Vzrok za to omejitve so pač bile velike rudarske stavke v angleških premogovnikih.

Iz Ljubljane

Novi grobovi. V sredo je umrl posestnik, trgovec in gostilničar g. Ivan Oblak. Zapušča soprogo Jožico, rojeno Soklič, hčerko Ivica, sina Joška in številno drugo sorodstvo. Pokopnik leži na Zalah v kapelici sv. Nikolaja, pogreb pa bo v petek ob pol 17., izpred viške cerkve na tamšnje pokopališče. — Na Bregu pri Borovnici je v 78. letu starosti po kratki in mučni bolezni preminila posestnica g. Frančiška Švigelj, rojena Rozman. Za njo žalujejo soprogo Franc, sin Franko, hčerke Antonija poročena Ogrin, Ivanka poročena dr. Hubova, Stanka vd. Kappus, Frančiška poročena Jerše in Nada poročena Kvas, ter drugo sorodstvo. K večjemu počitku bodo rajno spremili v petek ob 9. iz hiše žalosti na pokopališču v Borovnici. — Umrl je trgovec gosp. Andrej Zorman. Zapušča soprogo z otroki ter drugo sorodstvo. Na zadnji poti bodo pokopnika spremili v petek ob 14. iz kapele sv. Frančiška na Zalah k Sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje orožniški narednik v pokopu g. Josip Skvarč. Za njim žalujejo rodbina Skvarčeva in drugo sorodstvo. Pogreb blagoga rajnega bo v petek ob 15. iz kapele sv. Petra na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, njihovim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Vremenski preroki v marcu. V mesecu, v katerem gremo v pomlad, je naš kmet zvezal z godovi posameznih svetnikov najrazličnejša vremenska prerokovanja. To je povsem razumljivo, kajti ko se po zimskem spanju drami priroda in se pričinja novo delo, hoče kmetovalec po starih izkušnjah in sodbah uganiti kakšno usoda bo naklonjena posevkom in saditvam, sadovnjakom in vinogradom. Predvsem spušče naš kmet god 40 mučencev, 10. marca. Letošnji god 40 mučencev je še tu in tam potožjen z lisami snega, mraz pa odjenjava. Drevi bo polna luna. Star je rek, da se bo vreme po današnjem dnevu ravnslo še 40 dni, ali bolj pesniško: Kakršno je vreme na štirideset mučencev dan, takšno bo štirideset dni čez plan in ravan. Če 40 mučencev dan še zmrzuje, še 40 mrzlih noči prerokuje.

Veliki simfonični koncert Zveze godbenikov bo dirigiral dirigent Ferdo Herzog, absolvent praškega konservatorija leta 1912. Po absolutnih glasbenih študijah je bil po eno sezono gledališki dirigent v Ljubljani, Pragi in Budimpešti, kjer ga je zatekla prva svetovna vojna. Po dovršeni vojaški službi je organiziral v Mariboru vojaško godbo, ki je bila na najboljšem glasu. In izvedel z njo tako v Mariboru kakor tudi v Ljubljani vrsto simfoničnih koncertov. Iz Maribora je šel k godbi kraljeve garde, od tam pa v razna druga mesta. Neizdane je bil vojaški kapelnik v Ljubljani. Povsod, kjer je služboval, je izpolnil svoj orkester in ga postavil na tako višino, da je izvajal z njim tudi simfonična dela. Posebno plodono je bilo njegovo delo v Skopju, kjer je na različnih simfoničnih koncertih izvajal tudi marsikatero delo slovenskih kompozitov. Kot dirigent uživa gospod Herzog velik sloves, zato smo prepričani, da bo veliki simfonični koncert pod njegovim umetniškim

Opravičilo in popravek

Ko se je v naglici sestavljalo obvestilo o nenadni smrti 78 letne gospe FRANIŠKE ŠVIGELJ roj. ROZMAN, posestnice na Bregu št. 11, je bila pri strojepisnem prepisovanju za tisk vsled skrajne nejebe pomote spregledana in potem v dnevniku »Jutro« z dne 9. t. m. med imenom navedenimi žalujočimi ostalimi izpuščena navedba imena pokojnične snage, gospe IVANE roj. TURŠIČ, soproge g. FRANKA ŠVIGELJA, posestnika in trgovca z lesom na Bregu št. 11. S tem se večerajšnja osmrtnica popravlja in dopolnjuje.

»Kolloidchemie der Stärke«, ki jo je Samec izdal l. 1927. — piše berlinski strokovnjak — je pod imenom »Samec« postala eden najvažnejših proročnikov v industriji, ki izdelujejo ali predelujejo škrob, prav kakor seveda v slehernem znanstvenem laboratoriju za raziskavanje škroba. Zaradi tega je zelo razveljavljeno, da se je pisec skupaj s svojim dolgoletnim sodelavcem M. Blincem potrudil, obširno prikazati nove izsledke v kemiji škrobov od leta 1927 dalje in da je delo kljub prekratni goddom, ki so medtem šli tudi preko Ljubljane, mesta piščevega delovanja, vendar le lahko prišlo v javnost. Upoštevana je bila največja literatura od l. 1940, medtem ko je poglavna vsebina knjige izšla že kot »Izsedek raziskavanja škroba« v splošni zbirke o koloindni kemiji.

Novo delo se odlikuje po bistveno še bolj doganjen prikazovanju silne množice posameznih dejstev, nego je bilo to v piščeve prejšnji knjigi. Razdeljeno je v štiri glavne dele: Sestavine škrobov; zrna; Razkroj škroba; konstitucija škroba; Röntgenski spektrum škroba. Bralcu je posebej ojačano s tem, da za razliko od prejšnjega dela literatura in metodni podatki niso v samem besedilu, marveč so strnjeni v posebne odstavke. Tako je bil v idealni meri dosežen smoter izdajatelja zbirke »Handbuch der Kolloidwissenschaft in Einzeldarstellungen«, prof. W. Oswalda da se, kar se da prihrani iskanje po izvirni literaturi; zdaj lahko delamo neposredno po predpisih, ki so izpriznjeni v slehernem posameznem poglavju. To pa je glede na težave, ki jih imajo kemiki v industriji škroba z nabavljanjem originalnega slovarja, zelo važno.

Nato ocenjevalec pravi, da je kemija škroba od l. 1927 močno napredovala, čeprav nikakor še ni moglo trditi, da bi bila končno veljavno rešena prav najvažnejša vprašanja. Naglasiti je treba, da pisec to upošteva in obsežno pojasnjuje posamezne nazore. — Zatem

NE ČAKAJTE ZADNJIH DNI! IZBERITE PRIMERNA DARILA ZA JOŽICE IN JOŽETE ŽE DANEŠ, DOKLER JE ŠE IZBIRA — PRI TVRDKI »JUGOPATENT«, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 1-3, LJUBLJANA

zraven železnine štipica

vodstvom sijajno uspel. Izvajal bo Sibeliusovo simfonično sliko »Finlandia«, z orkestrom bo spremljal tri škerjančeve samospeve, ki jih bo pela primadona gđ. Valerija Heybalova ter violinski solo v Bruchovem »Violinskem koncertu«, ki ga bo igrala Jelka Stančičeva. V drugem delu pa bo izvajal Debussyjevo malo suito in veliko Wagnerjevo predigro k operi »Mojstri pevi Norinberški«. Koncert priredi Zveza godbenikov v Ljubljani na korist Zimske pomoči, vršil pa se bo v ponedeljek, dne 13. t. m. ob 7. uri zvečer v velikem umniški dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Maticе.

Glasbena akademija in Srednja glasbena šola priredita v petek 10. t. m. ob 17.30 javno produkcijo svojih gojencev. Na spredu so pevske, klavirske in violinske točke. Prodaja programov v knjižarni Glasbene Maticе in pred nastopom pri večerni blagajni. Cena programov 6 in 3 L.

Produkcija Slogine operne šole. V soboto 11. marca bo ob 15. uri v šolski glasbeni dvorani v Pražakovi ulici letošnja produkcija operne glasbene šole »Slogine«, ki jo vodi že dolga leta operni in koncertni pevec gospa Pavla Lovsetova. Gojenci Slogine operne šole bodo v nastopih posameznikov, duetov in tercetov prikazali scene iz raznih opernih del. Gotovo bo zanimivo slišati mladi pevski naraščaj Slogine operne šole, ki bo pokazal uspeh svojega dela v operni šoli, pevskem in drugih oddelkih. Sprejdi se dobe v šolski pisarni v Pražakovi ulici.

ZA MESEC MAREC

pripravlja »Dobra knjiga« svojim naročnikom napet ljubezski roman z zgodovinskimi ozadjem:

„Napoleonova velika ljubezen“

Roman je napisal znani francoski pisatelj Octave Aubry, prevedel pa ga je Vladimir Levstik

Seznam najdenih in izgubljenih predmetov, prijavljenih pri upravi policije v mesecu februarju, obsega 8 najdenih stvari, med katerimi so kar štiri osebnostne izkaznice, in 56 izgubljenih predmetov, med katerimi je tudi največ izgubljenih osebnih izkaznic ali drugih dokumentov. Seznam najdenih predmetov naveda: denarnico iz črne emaltacije z osebno izkaznico na ime Josipina Skufca, dalje 105 lir, malo ovalno žensko denarnico z vsebino 2,75 lire, navadnim prstanom in ključem, črno denarnico iz emaltacije s 3 ključki, 105 RM, in osebne izkaznice na imena: Ana Bukovec, Jože Umek in Angela Bolha.

Pogreb za pokojno gospo Alojzijo Beyer, roj. Koprivec bo v petek, dne 10. t. m. ob pol 3. uri z Zal. Kapele sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu.

Vojteh Pučelik, inšpektor direkcije pošte, telegrafa in telefona, daruje v počastitev bl. gospoje Katinke Gily Lir 100 Društva slepih.

Društvo slepih darujeta Lir 100.— stranki Levec-Porekar v počastitev spomina s svojega umrlega hišnega gospodarja g. Oblaka Ivana.

Tvrdisa Iv. Schumi, trgovina s kurivom, obvešča potrošnike kuriva, da bo prijave za nakazilo premoaga in drv oddajala in izpolnjevala sprejemala v Franciškiški ul. 10 v pritličju dvorišne stavbe in v sklopiščni pisarni na Dolenjski cesti ob delavnih dneh popoldne in popoldne, v nedeljo samo dopoldne v običajnih poslovnih urah v uradno določenem roku. Istosredno sporoča strankam, da bo zaradi oddajnosti skladišča dostavljala vsako dodeljeno množino kuriva na željo stranke na dom.

Kitaristi v tisku je šola kitarske solo-igre, ki jo je napisal g. Hladky Karol Poleg levstik, kadenc vsebuje 38 etud 23 narodnih pesmi in zvočnikov kitare

Predprodajna cena 45 lir. Naročila sprejema pisarna glasbene šole Sloga do 18. t. m.

Novi strojepisni točaji pričenjajo 14. 15. in 16. marca. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: »Christofov učni zavod«, Domobranška 15.

V kratkem izide Zlata knjiga mladencev in moza.

Nesreče. Na cesti v bližini Studenca je bila povožena 30letna kuharica Angela Kržanova iz Ljubljane, pri čemer je došla poškodbe po životu. Levico si je zlomila pri padcu 68letna perica Marija Posavčeva iz Ljubljane, 63letna gospodinja Antonija Doblekarjeva iz Dobrunj je padla in se potolkla na glavi. V levico se je vsel 43letni delavec Ivan Reje iz Ljubljane. 43letni posestnik Alojz Škerjanc iz št. Jurja si je na samorezniški poškodoval prste na levi. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Iz Trsta

Prepoved uporabe električnega toka za ogrevanje. Tržaški prefekt je izdal odredbo, ki prepoveduje uporabo električnega toka za ogrevanje ob- atnih prostorov, industrijskih laboratorijev, javnih ickalov, trgovinskih prostorov, uradov in zasebnih stanovanj. Kdor bo kršil to odredbo, mu bodo ukinili električni tok do 30 dni. Vsi ogrevalni električni aparati, ki so v prodaji, bodo blokirani. Njihova prodaja je prepovedana.

Razdeljevanje sira. Potrošniki tržaške pokrajine bodo prejeli za marec po 50 gramov sira po 29 lir za kg.

Smrtna kosa. V Trstu so umrli dne 7. marca 81letna Marija Skrivanc, 79letna Marija Priskič, 75letna Helena Rottaris, enoletni Silvan Stoka, 56letna Marija Jurinčič, 46letna Ana Bušič in 59letni Ivan Cergolj.

Razstava cvetja. Razstava cvetja bo otvorjena dne 10. marca ob 17. v prostornih tržaških galerijah. Za najboljša razstavična dela so razpisane nagrade v skupnem znesku 8000 lir.

Nesreče. 29letni gasilec Renato Nardini iz ulice sv. Jakoba na Hribu je skočil na tramvaj, ki vozi k Sv. Ivanu, padel in se pobil po desnem kolenu in obrazu. 15letni Milan Kavrin iz Koprke okolice je sekal drva v bližini domačije. Pri tem je stopil z desno nogo na lovsko puško. Ki je ležala skrita na tleh in se sprožila. Kavrin je bil ranjen. Ponesrečenca se zdravita v tržaški bolnišnici, kamor so prepeljali tudi 44letno gospo S. D. iz ulice Donadoni. Ženici se je omračil um, pa so domači komaj preprečili, da se ni poglala z okna 3. nadstropja.

Ročna bomba ranila šest oseb. 6letni Hermin Colona iz ulice Moreri 45 je našel v bližini hiše ročno bombo, ki jo je hotel zalutati v daljavo. Toda že pri dotiku je bomba eksplodirala in mu razmesarila desno nogo. Pri tem je bilo ranjenih še 5 drugih oseb, ki so bile v bližini. To so 30letna Ivanka Vižntin iz ulice Mila na veter 7, ki ima poškodbe na levi nogi, nadalje 7letni Sergij Mlec iz ulice Roreri 45, ki ima ranjeno desno koleno, 7letni Lidi Pregare iz iste ulice, ki ima poškodbe na desnici, 5letna Lucija Batistoni, ki ima tudi poškodovano desno koleno, in 9letna Nives Ferfolja iz iste ulice, ki ima ranjeno desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Iz Gorice

Pridelovalci so oddali koruzo. Iz Gorice poročajo, da so kmetovalci v ondnotni pokrajini do 15. februarja oddali zahtevane količine koruze. Nekateri so ob tej priliki oddali celo večje količine, kakor so jih od njih zahtevali.

Električni tok ob nedeljah ne bo izklopljen. Pristojne oblasti sporočajo, da vela odredba za izklopitev elektrike a toka v opoldanskih urah samo za delavnice, za nedelje pa ne.

Dobava umetnih gnojil. Pri egrarnem konsorciuju v Gorici so kmetovalcem na razpolago umetna gnojila, ki jih mudejuje tudi pooblaščen konsorciuj v Krmnu. Zanimati delijo amonijev sulfat in kalijev nitrat, in sicer v omejeni količini. Pozneje prejmejo kmetovalci večje množine že naročenih umetnih gnojil.

Smrt v Solianu pri Gorici. V petek 3. marca so položili k večnemu počitku 90letno Karolino Cicigovo iz Solikana. Pogreb pokojnice je pričel kako velik ugled je uživala med domačini.

Ob krompirju pri Gorici. Franciška Rosler iz Podgorje pri Gorici se je te dni vračala proti domu s košaro krompirja. Na cesti jo je srečal kolezar, ki je ustavljal kolo ter se pomudil, da ji popelje krompir na koleso. Seveda je žena hvalažna sprejela ponudbo.

Kolezar je naložil košaro na bicikelj in se odpeljal z njim ter izginil izpred oči. Roslerjeva je prijavila tatvino policiji. Storiča še niso izsledili.

Skrivnosten zločin. V ponedeljek zvečer je našla nekda natakarka v ulici Belamonti št. 6 meštarja Decima Morandina mrtvega. Policijska komisija je dognala, da je bil ustreljen iz samokresa precej velikega kalibra. Vzroki umora niso sicer razčiščeni, vendar se je ugotovilo, da je bila Morandini ukradena listnica, v kateri je moralo biti po izpovedbi nekaterih prič precej denarja. Policija se zanima za neko skrivnostno žensko, ki so jo videli omenjenega dne okoli 19. ure v bližini hiše, kjer je stanoval pokojni Morandini. V mrtvočevji bližini so našli rokavice, ki pa niso bile pokojnikova last. Zanimivo je, da ni nikdo od stanovalcev v bližini slišal usodnih strelav.

Beleznica

ROLEADAR

Petek, 10. marca: 40 mučencev.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Šola za ljubezen.

Kino Sloga: Usoda.

Kino Union: Pravica mladine.

Produkcija Glasbene akademije ob 17.30 v veliki Filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Daneš: Dr. Piccoli, Dunajska cesta št. 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

D R A M A:

Petek, 10. marca: Zaprt.

Sobota 11. marca ob 18.: Namišljeni bolnik Red Sobota.

Nedelja 12. marca ob 15.: Slaba vest. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Nedelja 12. marca ob 18.: Matura. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Sponzorska proslava 25letnice smrti Ivana Cankarja. V spomin na Cankarja pripravila naša Drama njegovo poetično delo, visoko pesem hrepenenja »Lepo Vido« v režiji Cirila Debeveca, s sarčevjo v naslovni vlogi. Ostala zasedba bo sledeča: Vidina mati — Kraljeva, Poljanec — Jan, Mrva — Debevec, Dioniz — Korosec, Blatenc, Damjan — M. Skrbnjak, Dolinar — Gregorin, Milena — Ukmar-Boltarjeva, zdravnik — Cesar, Scena: A. Gerlovičeva, Kostumi: Dagmar Kacerjeva.

OPERA:

Petek, 10. marca: Zaprt.

Sobota 11. marca ob 18.: Zemlja smehljaja. Opera. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Nedelja 12. marca ob 14.30: Princoska in znanj. Miad, opera. Cene od 28 lir navzdol.

Nedelja 12. marca ob 18.: Melodije srca. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

Operna baletna šola. Vodstvo gledališča javlja: Imena otrok, ki so bili sprejeti v baletno šolo, so objavljena v Operi na deski za skušnje. Sprejeti otroci naj se zglašijo v nedeljo od pol 10. do 12. ure v Operi v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov k definitivnemu vpisu, pri katerem se vplača vpisnina za I. semester v znesku 50 lir in kjer bodo objavljeni staršem pogoji za sprejem in šolanje. Otroci naj prinesejo določeno knjižico ali kak drug dokument s podatki s seboj.

Oddajniška skupina Jadranske Primorje

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 10. MARCA

7.00—7.10: Poročila v nemščini. 7.10 do 9.00: Jutranji pozdrav; vmes od 7.30 do 7.40: Poročila v slovenščini. 9.00—9.10: Poročila v nemščini. 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nem. in slov.), koračnica. 12.00—12.30: Opoldanski koncert. 12.30 do 12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Koncert za odhodi. 14.00 do 14.10: Poročila v nemščini. 14.10—15.00: Vsakemu nekaj. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda. 17.15—18.00: Glasba ob večerni uri. 18.45 do 19.00: Iz našega lepotežja; Alojzij Gradnik: Pesmi o Maji. 19.00—19.30: Samospeve poleta sopranistka Erna Kržetova in baritonist Boris Popov. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini, napoved sporeda. 19.45—20.00: Za Zimsko pomoč govori fr. Fran Lukman, predsednik Prosvetne zveze. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15 do 23.00: Prenos iz ljubljanske Opere; Puccini: La Boheme. — V odmoru (22.00) poročila v nemščini.

Kultura

Znanstveni uspehi profesorja dr. M. Samca

Širši javnosti je malo znano znanstveno delo naših kemikov, zlasti se vodilnega znanstvenika v tej stroki na slovenski univerzi, g. prof. dr. M. Samca. Prav njegovo delo je razširilo sloves kemijskih študij na ljubljanski univerzi daleč po znanstvenem svetu. L. 1941 je izdal prof. dr. Samec pri založniku Steinkopfu 543 strani obsegače delo »Die neueste Entwicklung der Kolloidchemie der Stärke«, ki je postalo v tej panogi kemije mednarodno veljavno. Knjiga, pri kateri je sodeloval tudi dolgoletni sodelavec prof. dr. Samca dr. M. Blinc, je drugi del velikega proročnika o škrobu, izhajajočega v zbirki »Handbuch der Kolloidwissenschaft in Einzeldarstellungen«. Prvi del je izšel l. 1927. Ze takrat je bila knjiga tako dobro sprejeta, da je avtorja povabila »The Chemical Catalog Company« v New Yorku, da napiše kaj podobnega tudi v angleščini. L. 1932 sta izšla v okviru »Kolloidchemie« Theoretica and applied« spisa prof. dr. Samca »A summary of the Colloid Chemistry of Starches« in »Colloid Chemistry of Cellulose«. Sedaj pripravljata prof. dr. Samec zaključni del svojega življenjskega dela o koloindni kemiji škroba, v kateri je zavzel mednarodno priznano odlično mesto.

O zgoraj navedeni knjigi »Die neuere Entwicklung itd.« je izšla v zadnjih dveh letih v strokovnih časopisih raznih evropskih dežel vrsta ocen, ki kažejo, da pomembnost dr. Samčevega dela ni ostala neopazna niti v vojnih razmerah. Posebno obširna ocena je izšla v »Zeitschrift für Speisewissenschaft« iz peresa berlinskega kemika Krönerja iz te ocene povzemamo v kroniko našega kulturnega življenja nekatere posebno značilne odstavke.

razni evropski listi, omenimo samo nekatere glasove V italijanskem časopisu »La Chimica e l'Industria« je do ocenil B. L. Vanzetti, ki je v prikazu vsebine posebej omenil, da je eno teoretski najzanimivejših poglavij posvečeno kemiji kinetiki glede na transformacijske procese, pri čemer je pisec upošteval najnovejša doznanja fizikalne kemije. Sodbi, da je knjiga prof. Samca vredna posebne pozornosti. Parčki »Les Annales de Chimie Analytique« pišejo v oceni, da »niče ni bil bolj peklkan kakor srbski (1) učenjak Samec, čigar dela so mu v tej stroki ustvarila avtoriteto, prikazati problem škroba: njemu gre hvala za to, ki ga je o tem vprašanju izdal že pred petnajstimi leti. Št. vilna in važna dela, ki so bila od tedaj objavljena, opravičujejo sestavo novega traktata in moramo biti hvaležni profesorju Samcu, da se je lotil te težke naloge. Pisec sklepa: »Vse te kvalitete zagotavljajo tej razpravi zaslužen uspeh.« V podobnem smislu se izrekajo tudi ocenjevalci časopisov »Svensk Kemisk Tidskrift«, »Dansk Edisekrift for Farmacie«, »Wiener Chemiker Zeitung«, »Angewandte Botanik«, »Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie«, »Gazzetta Chimica Italiana«, »Cellulosechemie«, »Berichte über des Biologie«, »Die Naturwissenschaften«, »Zeitschrift für Botanik«, »Botanisches Zentralblatt«, »Protoplasma«, »Chemisch Weekblad«, »Die Chemie«, »Pharmazeutische Zentralhalle« in mnogi drugi. Vsi ti glasovi potrjujejo znanstveni uspeh dela, ki ga že dolga leta izvršuje v kemijskih raziskavanjih in predavanjih profesor ljubljanske univerze dr. M. Samec.

Knjiga

